

СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Чурілова К.І., аспірантка*©
kamilla.chyrylova30.06@gmail.com

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків, Україна.

***Анотація.** В роботі проведений аналіз стану виробництва молока в Харківській області, наведено матеріали, що характеризують стан виробництва молока за період з 2010 по 2015 роки.*

***Ключові слова:** молоко, виробництво, удій, поглів'я ВРХ, молочне стадо.*

Актуальність теми. Молоко – один із найцінніших природних продуктів харчування, до складу якого входять усі необхідні для людського організму поживні речовини у легкозасвоюваній формі, є одним з найбільш затребуваних продуктів на українському ринку. Виробництво молока в усіх категоріях господарств харківської області за останні роки залишилося майже на одному рівні. Саме тому, дослідження стану і тенденцій виробництва молока та розробка шляхів підвищення виробництва є високо актуальними.

Аналіз фактичного стану свідчить про те, що виробництво молока в усіх категоріях господарств в Харківській області в 2010 році становило 467,2 тис. тон, а в 2015 році обсяг виробництва збільшився до 524,5 тис. тон, тобто майже на 12 %.

Мета і завдання роботи. Проведення аналізу стану і тенденцій виробництва молока в Харківській області за останні 6 років.

Матеріал і методи досліджень. Для проведення роботи були використані данні «Статистичного збірника України».

Результати досліджень. Молочне скотарство – одна із провідних галузей агропромислового комплексу. Питома вага галузі в загальному обсязі виробництва молока, бо молочні продукти становлять обов'язкову складову раціону харчування кожної людини. Обсяги виробництва молока залежать від стану тваринництва. Для характеристики стану галузі тваринництва, як правило, проводять співставлення основних показників за певний проміжок років. Основним показником розвитку галузі є чисельність поголів'я, а тому в таблиці 1 [1, 2] наведені дані про динаміку поголів'я великої рогатої худоби за період з 2010 по 2015 рік.

---

* Науковий керівник доктор с.г. наук, професор Чигринов Є.І.

© Чурілова К.І.

Таблиця 1

Динаміка чисельності поголів'я ВРХ в Харківській області (на кінець року), тис. голів

Категорії господарств	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Усі категорії господарств	192,0	194,8	196,7	207,3	210,0	192,1
У т.ч. корови	98,6	100,5	99,5	99,1	98,9	92,7
Сільськогосподарські підприємства	101,4	96,8	99,4	101,5	102,3	96,9
У т.ч. корови	40,0	39,9	40,6	39,3	39,2	37,3
Фермерські господарства	4,5	4,0	4,0	4,2	4,4	4,7
У т.ч. корови	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	1,8
Господарства населення	90,6	98,0	97,3	105,8	107,7	95,2
У т.ч. корови	58,6	60,6	58,9	59,8	59,7	55,4

В порівнянні з 2010 роком чисельність поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств Харківської області майже не змінилась і в 2015 році становила 192,1 тис. голів. Спостерігається зменшення поголів'я молочного стада, як в сільськогосподарських підприємствах, так і в господарствах населення. В 2015 році у сільськогосподарських підприємствах поголів'я корів складало 37,3 тис. голів, що на 7% менше ніж у 2010 році. В господарствах населення поголів'я зменшилось майже на 5% і становило 55,4 тис. голів. Загальна ситуація доволі сумна, але вона не мала негативного впливу на виробництво молока (табл. 2, 3).

Таблиця 2

Середній річний удій молока від однієї корови, кілограмів

Категорії господарств	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Усі категорії господарств	4560	4521	4987	5246	5145	5483
Сільськогосподарські підприємства	4413	4423	5204	5670	5934	6302
Господарства населення	4660	4585	4839	4970	4632	4937

Таблиця 3

Виробництво молока в Харківській області, тис. тонн

Категорії господарств	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Усі категорії господарств	467,2	472,7	513,3	536,7	525,5	524,5
Сільськогосподарські підприємства	175,2	175,2	209,7	221,2	230,3	232,6
Фермерські господарства	6,5	6,3	7,2	7,8	8,6	10,6
Господарства населення	292,0	297,5	303,6	315,5	295,2	291,9

Дані таблиці 2 [1, 2] показують, що обсяги виробництва молока від однієї корови в середньому за рік в усіх категоріях господарств в 2015 році склало 5483 кг, що 20% більше ніж у 2010.

Дані таблиці 3 [1, 2] показують, що обсяги виробництва молока 2015 року в порівнянні з 2010 в усіх категоріях господарств збільшились на 12%. В сільськогосподарських підприємствах виробництво підвищилось на 32% і становило 232,6 тис. тон, а в господарствах населення навпаки, спостерігалась не велика тенденція спаду на 0,5%.

Висновки

Запорукою стійкого розвитку молочної галузі є ефективність виробництва молока. На основі проведеного аналізу стану і тенденцій виробництва молока визначено, що чисельність поголів'я молочного стада зменшилась, а виробництво молока в Харківській області вже кілька років поспіль в незначному обсязі збільшується. Загалом, за останні роки по всіх категоріях господарств збільшилось на 57,3 тис. тон (12%). Для стабільного зростання молока одним з головних чинників молочного скотарства є формування високопродуктивного стада, оскільки молочне стадо є головним засобом у виробництві молочної сировини.

Літераура

1. Тваринництво України: Статистичний збірник 2009 // Державний комітет статистики України / Відповідальний за випуск О.М. Прокопенко, 2010.
2. Тваринництво України: Статистичний збірник 2015 // Державний комітет статистики України / Відповідальний за випуск О.М. Прокопенко, 2016.

СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ ПРОИЗВОДСТВА МОЛОКА В ХАРЬКОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Чурилова К. И., аспирантка

kamilla.chyrilova30.06@gmail.com,

Харьковская государственная зооветеринарна академия,

г. Харьков, Украина

Аннотация. В работе проведен анализ состояния и тенденций производства молока в Харьковской области так как удельный вес отрасли - в общем объеме производства молока. Молочные продукты составляют обязательную составляющую рациона питания каждого человека. Объемы производства молока зависят от состояния животноводства. Для характеристики состояния отрасли, как правило, проводят сопоставление основных показателей за определенный промежуток лет. В статье приведены материалы за период с 2010 по 2015 год. На основе проведенного анализа состояния и тенденций производства молока определено, что численность

поголовья молочного стада уменьшилась, а производство молока в Харьковской области уже несколько лет подряд в незначительном объеме увеличивается.

Ключевые слова: молоко, производство, удой, поголовье КРС, молочное стадо.

STATUS AND TRENDS OF MILK PRODUCTION IN KHARKOV REGION

Churilova C.I., post-graduate student

kamilla.chyriлова30.06@gmail.com,

Kharkiv state zooveterinary academy, Kharkiv, Ukraine.

Summary. In the work the analysis of a condition and tendencies of milk production in the Kharkov area is conducted as the specific weight of the industry is in the total milk production. Dairy products are an indispensable component of the diet of each person. The volume of milk production depends on the state of livestock. To characterize the state of the industry, as a rule, compare the main indicators for a certain period of years. The article contains materials for the period from 2010 to 2015. Based on the analysis of the state and trends of milk production, it is determined that the number of dairy herds has decreased, and the production of milk in the Kharkov region has increased insignificantly for several years. For a stable growth of milk, one of the main factors of dairy cattle breeding is the formation of a highly productive herd, since the dairy herd is the main means in the production of dairy raw materials.

Key words: milk, production, milk, cattle, dairy herd.
